

Regionstyrelsen §§ 175-198

Tid: 2017-10-24, kl 09:00-16:20

Plats: Regionens hus, sal A

§ 184 **Regional kulturplan 2018-2020**

Diarienummer: RJL 2016/2976

Beslut

Regionstyrelsen förslår regionfullmäktige

- Godkänna förslag till regional kulturplan 2018-2020 i enlighet med Nämnden ANA:s förslag.

Reservationer

Samuel Godrén reserverar sig till förmån för egna yrkanden.

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna reserverar sig till förmån för egna yrkanden.

Sammanfattning

Den regionala kulturplanen är ett styrdokument för det kulturpolitiska området på regional nivå och omfattar hela det regionala kulturansvaret, inklusive fördelning av statliga och regionala bidrag till regional kultur. Ett reviderat förslag till ny kulturplan för perioden 2018-2020 har tagits fram efter genomgång av inkomna remissyttranden.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag från ANA 2017-10-11
- Protokollsutdrag från presidiet 2017-09-28
- Tjänsteskrivelse daterad 2017-09-21
- Bilaga: förslag till regional kulturplan 2018-2020

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Samuel Godrén yrkar bifall till följande yrkanden från Sverigedemokraterna:

Kapitel 2.3.5 Rubrik ”Interregionalt, internationellt och interkulturellt samarbete” sidan 8.

De fyra första textstyckena under rubriken ”Interregionalt, internationellt och interkulturellt samarbete” byts ut mot nedanstående 3 stycken.

”Svenska Kulturarvet har ett egenvärde genom de skönhetsvärden och den estetik som det står för. Att värna om det svenska kulturarvet är att visa respekt mot tidigare generationer.”

”Ett sammanhållet län behöver gemensamma normer och värderingar. Solidaritet som baserar sig på identifikation och en stark känsla av gemenskap håller ihop samhället och bidrar till dess utveckling.”

Regionstyrelsen §§ 175-198

Tid: 2017-10-24, kl 09:00-16:20

"Kulturimpulser som anpassas till svenska förhållanden eller utövas av grupper som ser sig själva som svenska ska prioriteras."

Kapitel 3.1 under rubrik "Säkra konstnärlig utveckling och fördjupning" I första stycket på sidan 14 som börjar med. "Det finns ett stort behov... Önskar stryka meningen "På samma sätt är det en prioriterad uppgift att öka den etniska och kulturella mångfalden."

Carina Ödebrink yrkar bifall till följande yrkanden från Socialdemokraterna:

2.3.1 en fjärde punkt:

Regionens kulturinstitutioner ska vara ett nav i regionens kulturliv.

2.3.6 Samverkan och dialog, lägg till en fjärde punkt:

Samverkan och samarbete mellan SMOT och Regionens ideella kulturutövare ska stärkas.

3.1 Scenkonst

"Ideella kulturutövare" läggs till efter "fria grupp"

Annica Nordqvist yrkar för Miljöpartiet bifall till yrkanden från Socialdemokraterna och avslag på yrkanden från Sverigedemokraterna.

Malin Olsson yrkar avslag på yrkanden från Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna.

Beslutsgång

Ordföranden finner att styrelsen efter votering, med följande voteringsproposition och utfall:

JA för föreliggande förslag röstar: Maria Frisk, Rune Backlund, Jimmy Ekström, Malin Olsson, Britt Johansson, Anna-Karin Yngvesson och Malin Wengholm.

NEJ för bifall till föreliggande förslag röstar: Marcus Eskdahl, Jeanette Söderström, Jonas Nilsson, Rachel De Basso, Annica Nordqvist, Mikael Ekvall och Carina Ödebrink,

bifaller föreliggande förslag tillika nämndens förslag till Regional kulturplan 2018-2020.

Samuel Godrén avstår från att rösta.

Regionstyrelsen §§ 175-198

Tid: 2017-10-24, kl 09:00-16:20

Beslutet skickas till
Regionfullmäktige

Vid protokollet

Siw Kullberg

Justeras

Malin Wengholm
Ordförande

Rachel De Basso

Rätt utdraget,
Intygar

Lena Strand

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 107-121

Tid: 2017-10-11 kl.13.00–15.55

Plats: Regionens hus, sal A

§114 **Regional kulturplan 2018-2020**

Diarienummer: RJL 2016/2976

Beslut

Nämnden

1. godkänner förslag till regional kulturplan 2018-2020 med tillägg av nedanstående ändringsyrkanden från Moderaterna och Miljöpartiet.
2. Ordet ”design” läggs till under punkt 3.6 bild och form.

Reservationer

Anders Gustafsson (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden.

Sammanfattning

Den regionala kulturplanen är ett styrdokument för det kulturpolitiska området på regional nivå och omfattar hela det regionala kulturansvaret, inklusive fördelning av statliga och regionala bidrag till regional kultur.

Ett reviderat förslag till ny kulturplan för perioden 2018-2020 har tagits fram efter genomgång av inkomna remissyttranden.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag från presidiet 2017-09-28
- Tjänsteskrivelse daterad 2017-09-21
- Bilaga: förslag till regional kulturplan 2018-2020

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Ordföranden yrkar att följande mening läggs in under stycket 2.3 kulturpolitiska prioriteringar

”De som tar del av regionala kulturmedel ska, om inte annat separat beslutas, för utbetalda medel bedriva verksamhet i Jönköpings län.”

Samt att en ny punkt under de regionala målen på sid 5 förs in.

- **”Kulturen ska vara vital och närvarande i hela länet**
Den kulturverksamhet som huvudsakligen har regional finansiering har ett särskilt ansvar att bedriva verksamhet

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 107-121

Tid: 2017-10-11 kl.13.00–15.55

riktad till hela länet samt samverka med civilsamhället.”

Jon Heinpalu (MP) lämnar följande yrkanden:
Under punkt 2.3.3 Fokus på barn och ungas kultur, fjärde punkten:
Ökad gemensam kunskap om nya kulturvanor och nya kulturuttryck. lägga till ”*Exempelvis spelkultur*”.

På sid 9 under rubriken Fokusområde: Integration genom kultur ändra den första meningen till följande:
”Konst och kultur är ett universellt språk som underlättar för att skapa inkludering och integration.”

Anders Gustafsson (SD) lämnar följande yrkanden:
Kapitel 2.3.5 Rubrik ”Interregionalt, internationellt och interkulturellt samarbete” sidan 8.
De fyra första textstyckena under rubriken ”Interregionalt, internationellt och interkulturellt samarbete” byts ut mot nedanstående 3 stycken.

”Svenska Kulturarvet har ett egenvärde genom de skönhetsvärden och den estetik som det står för. Att värna om det svenska kulturarvet är att visa respekt mot tidigare generationer.”

”Ett sammanhållet län behöver gemensamma normer och värderingar. Solidaritet som baserar sig på identifikation och en stark känsla av gemenskap håller ihop samhället och bidrar till dess utveckling.”

”Kulturimpulser som anpassas till svenska förhållanden eller utövas av grupper som ser sig själva som svenska ska prioriteras.”

Kapitel 3.1 under rubrik ”Säkra konstnärlig utveckling och fördjupning” I första stycket på sidan 14 som börjar med. ”Det finns ett stort behov...
Önskar stryka meningen *”På samma sätt är det en prioriterad uppgift att öka den etniska och kulturella mångfalden.”*

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 107-121

Tid: 2017-10-11 kl.13.00–15.55

Ordföranden yrkar bifall till Jon Heinpalus ändringsyrkanden och avslag på Anders Gustafssons yrkanden.

Jonas Magnusson (S) yrkar bifall till ordförandens och Jon Heinpalus förslag, samt yrkar avslag på Anders Gustafssons yrkanden.

Beslutsgång

På ordförandens fråga bifaller nämnden förslag till Regional kulturplan med ordförandens och Jon Heinpalus förslag till ändringar.

På ordförandens fråga avslår nämnden Anders Gustafssons yrkanden i kulturplanen.

Beslutet skickas till
Regionstyrelsen

Vid protokollet

Linda Byman

Justeras

Malin Olsson
ordförande

Monica Samuelsson

Rätt utdraget,
Intygar

Lena Strand

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 121-133

Tid: 2017-09-28 kl.09.00-12.30

Plats: Stora Segerstad naturbrukscentrum

§123 **Regional kulturplan 2018-2020**

Diarienummer: RJL 2016/2976

Beslut

Nämnden föreslås

- godkänna förslag till regional kulturplan 2018-2020.
- Meningen ” *De som tar del av regionala kulturmedel ska huvudsakligen bedriva sin verksamhet och sina aktiviteter i länet* ” läggs till under stycket 2.3 kulturpolitiska prioriteringar.
- Ordet ” *design* ” läggs till under punkt 3.6 bild och form.

Sammanfattning

Den regionala kulturplanen är ett styrdokument för det kulturpolitiska området på regional nivå och omfattar hela det regionala kulturansvaret, inklusive fördelning av statliga och regionala bidrag till regional kultur.

Ett reviderat förslag till ny kulturplan för perioden 2018-2020 har tagits fram efter genomgång av inkomna remissyttranden

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2017-09-21
- Bilaga: förslag till regional kulturplan 2018-2020

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Presidiet föreslår följande tillägg och justeringar av texten i den regionala kulturplanen:

Meningen ” *De som tar del av regionala kulturmedel ska huvudsakligen bedriva sin verksamhet och sina aktiviteter i länet* ” läggs till under punkten 2.3 kulturpolitiska prioriteringar.

Order ” *design* ” arbetas in under stycket 3.6 Bild och form.

Eventuella uppdragsbeskrivningar läggs inte in i kulturplanen.

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 121-133

Tid: 2017-09-28 kl.09.00-12.30

Presidiet ställer sig bakom förslag till Regional Kulturplan 2018-2020 efter tillkomna justeringar.

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet.

Vid protokollet

Linda Byman

Justeras

Malin Olsson
Ordförande

Rätt utdraget,
Intygar

Lena Strand

Regionledningskontoret

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Tjänsteskrivelse regional kulturplan 2018-2020

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet föreslår regionfullmäktige

- godkänna förslag till regional kulturplan 2018-2020.

Sammanfattning

Den regionala kulturplanen är ett styrdokument för det kulturpolitiska området på regional nivå och omfattar hela det regionala kulturansvaret, inklusive fördelning av statliga och regionala bidrag till regional kultur.

Ett reviderat förslag till ny kulturplan för perioden 2018-2020 har tagits fram efter genomgång av inkomna remissyttranden

Information i ärendet

Sedan 2012 ingår Jönköpings län i den nationella kultursamverkansmodellen och därmed fördelar Region Jönköpings län de statliga bidragen till regional kulturverksamhet. Den regionala kulturplanen är ett styrdokument för det kulturpolitiska området på regional nivå. Tidigare regionala kulturplaner för Jönköpings län har varit verksamma under åren 2012-2014 samt 2015-2017. Den regionala biblioteksplanen ingår i kulturplanen. Kulturplanen är ett verktyg för dialog med staten avseende fördelning av statliga medel, samt ett visionsdokument som beskriver hur Region Jönköpings län vill att kulturområdet ska utvecklas.

Den regionala kulturplanen sätter även riktningen för hur Region Jönköpings län stärker kulturutvecklingen i länet genom att verka som en samordnande kraft och kunskapsresurs för länets kommuner, stödjer och främjar det fria kulturlivet och civilsamhället, samt fördelar regionala medel.

En remissutgåva av den regionala kulturplanen skickades ut i juni 2017 med senaste svarsdatum 1 september. Totalt 37 remissyttranden har kommit in från länets kommuner, kulturinstitutioner, politiska partier, intresseorganisationer, det fria kulturlivet, ideella aktörer samt statliga myndigheter.

Efter genomgång av remissyttranden har följande revideringar och förtydliganden gjorts till nytt förslag för kulturplan:

- tillägg och förtydligande om kulturens egenvärde och principen om armlängds avstånd
- den regionala biblioteksplanen har placerats under rubriken ”Biblioteksverksamhet”
- utveckling av verksamhetsområde ”Dansfrämjande”
- tillägg av ”Fristadsprogram” som eget verksamhetsområde
- tillägg av information om Regionsamverkan Sydsverige
- stärkt fokus på barn och ungas delaktighet i framtida processer
- språklig genomgång för konsekvent användande av begrepp och formuleringar - bland annat gällande civilsamhället, det fria kulturlivet och professionella kulturskapare
- mindre språk- och faktajusterings.

Flertalet remissyttranden har lyft frågor och gett förslag som kan komma att vara relevanta för framtida dialoger samt vid framtagande av handlingsplaner för kulturpolitiska prioriteringar och uppdragsbeskrivningar för verksamheter inom kultursamverkansmodellen.

Vidare föreslås den regionala kulturplanen kompletteras med kortfattad fakta om länets kulturliv, baserad på aktuell statistik och underlag, vilket tillförs den slutliga versionen efter beslut i regionfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2017-09-21
- Bilaga: förslag till regional kulturplan 2018-2020, daterad 2017-09-21

Beslutet skickas till

Utbildning och kultur stab

REGIONLEDNINGSKONTORET

Agneta Jansmyr
Regiondirektör

Lars Johansson
Direktör utbildning och kultur

Regional kulturplan 2018-2020

Innehåll

Regional kulturplan 2018-2020	1
1. Förord.....	3
2. Bakgrund och utgångspunkter	3
2.1 Nationella kulturpolitiska mål	3
2.2 Regionala kulturpolitiska mål och prioriteringar	4
2.2.1 Regional utvecklingsstrategi >> 2025	4
2.2.2 Kulturpolitiska utgångspunkter och mål	4
2.3 Kulturpolitiska prioriteringar	5
2.3.1 Kulturell infrastruktur	6
2.3.2 Villkor för konstnärligt skapande	6
2.3.3 Fokus på barn och ungas kultur	7
2.3.4 Tillgängligt kulturliv	7
2.3.5 Interregionalt, internationellt och interkulturellt samarbete	8
2.3.6 Samverkan och dialog.....	10
2.4 Ungas röster.....	11
3. Verksamhetsområden.....	12
3.1 Scenkonst.....	12
3.2 Dansfrämjande.....	15
3.3 Museiverksamhet, kulturarv och kulturmiljö	17
3.4 Biblioteksverksamhet	19
Regional biblioteksplan 2018 - 2020	19
3.5 Litteraturen som konstform	21
3.6 Bild och form.....	23
3.7 Arkivverksamhet	24
3.8 Film och rörlig bild.....	26
3.9 Hemslojdsfrämjande verksamhet	28
3.10 Fristadsprogram för konstnärlig verksamhet	29
3.11 Folkbildning.....	29
4. Kulturpolitisk organisation	31

5. Samråd och samverkan	32
6. Uppföljning och utvärdering.....	33
7. Implementering och revidering.....	34
8. Dialogprocess inför framtagande av regional kulturplan 2018-2020	34

1. Förord

Text från politiken som läggs till efter beslut. Förordet anger den regionala kulturpolitiska ambitionen kopplat till vision och politiska prioriteringar.

2. Bakgrund och utgångspunkter

Den regionala kulturplanen är ett styrdokument för det kulturpolitiska området på regional nivå och omfattar hela det regionala kulturansvaret, inklusive fördelning av statliga och regionala bidrag till regional kultur. Kulturplanen är ett verktyg för dialogen med staten avseende fördelning av statliga medel, samt ett visionsdokument som beskriver hur regionen vill att kulturområdet ska utvecklas.

Sedan 2012 ingår Jönköpings län i den nationella kultursamverkansmodellen och därmed fördelar Region Jönköpings län de statliga bidragen till regional kulturverksamhet. Fördelningen ska enligt den statliga förordningen om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet (2010:2012) främja en god tillgång för länets invånare till professionell teater-, dans- och musikverksamhet, museiverksamhet, biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet, konst- och kulturfrämjande verksamhet, regional enskild arkivverksamhet, filmkulturell verksamhet och främjande av hemslöjd.

Region Jönköpings län stärker kulturutvecklingen i länet genom att verka som en samordnande kraft och kunskapsresurs för länets kommuner, stödjer och främjar det fria kulturlivet och civilsamhället, samt fördelar regionala medel.

För att ta fram kulturplanen och dess inriktning har Region Jönköpings län under 2016-2017 genomfört dialoger med en rad aktörer i länet. Insikterna från dialogerna, de nationella kulturpolitiska målen och de övergripande regionala målen har därefter format kulturplanen.

Kulturplanen kompletteras med uppföljningsbara handlingsplaner utifrån regionala prioriteringar och fokusområden, samt uppdragsbeskrivningar för de verksamheter som ingår i kultursamverkansmodellen. Ekonomiska förutsättningar tas årligen fram genom Region Jönköpings läns budgetprocess.

2.1 Nationella kulturpolitiska mål

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att nå nationella kulturpolitiska mål ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor

- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

2.2 Regionala kulturpolitiska mål och prioriteringar

Det regionala utvecklings- och tillväxtarbetet i Jönköpings län ska planeras och genomföras i enlighet med den regionala utvecklingsstrategin (RUS) till 2025. De kulturpolitiska målen och prioriteringarna förhåller sig därför till den regionala utvecklingsstrategin. Den regionala kulturplanen och den regionala utvecklingsstrategin verkar tillsammans för att nå gemensamma målsättningar.

2.2.1 Regional utvecklingsstrategi >> 2025

Det regionala utvecklingsuppdraget är brett och involverar verksamheter som drivs av Region Jönköpings län som länstrafik, kulturutveckling och utbildningar, med det ingår även processer som regionen inte äger fullt ut. Det är viktigt att regionen tar en ledande roll för helheten och verkar för bästa möjliga samordning.

Strategin utgår från tre ömsesidigt beroende hållbarhetsdimensioner; den sociala och kulturella, den ekologiska och den ekonomiska. De prioriterade områdena i det regionala utvecklingsuppdraget beskrivs som fyra inriktningsmål:

- arbetsmarknad och näringsliv
- kunskap och innovation
- livsmiljö och hälsa
- samhällsplanering.

Horisontella perspektiv i utvecklingsarbetet

I arbetet med utvecklingen av Jönköpings län finns sex horisontella perspektiv som länets aktörer ska förhålla sig till oavsett vilket utvecklingsområde de är verksamma inom:

- hållbarhet - människan, miljön, ekonomin
- jämlikhet
- jämställdhet
- mångfald
- attraktivitet
- internationellt perspektiv.

För att utvecklingen i länet ska gå åt ett positivt håll ska så många som möjligt av de horisontella perspektiven genomsyra de insatser som genomförs.

2.2.2 Kulturpolitiska utgångspunkter och mål Kulturbegreppet

Kultur som begrepp definieras på olika sätt inom olika discipliner. I Region Jönköpings län ansvarar nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet för det kulturpolitiska området samt andra områden som har betydelse för hållbar och långsiktig regionutveckling. Ett humanistiskt och konstnärligt orienterat perspektiv förklarar kultur som gestaltandet av upplevelser, idéer och kunskap i konstnärlig form och konstnärligt utförande.

Från ett samhällsvetenskapligt perspektiv kan kulturbegreppet beskrivas som allt som relaterar till människans livsvillkor, de värderingar, traditioner och livsstilar som förenar en grupp, en befolkning eller ett samhälle i social gemenskap.

Kulturens egenvärde och armlängds avstånd

Kulturpolitiken ska värna om kulturens egenvärde och det konstnärliga uttryckets frihet. Konst och kultur ska utvecklas för sin egen skull och inte vara ett verktyg för att uppnå andra mål. Kulturens roll som en viktig del av samhällsutvecklingen och den regionala utvecklingen stärks genom samverkan med andra politikområden, med en medvetenhet om kulturens egenvärde.

Principen om armlängds avstånd är grundläggande för kulturpolitiskt arbete och innebär kortfattat att den politiska nivån fattar beslut om övergripande mål, uppdrag och ekonomiska ramar. Kulturpolitiken gör inte konstnärliga bedömningar eller fattar beslut om konstnärligt innehåll. Politiken ska skapa förutsättningar men inte styra eller begränsa det konstnärliga uttrycket.

Regionala mål

- **Möjligheter för alla att delta och ta del av kulturliv och kulturupplevelser.**

Ett ökat deltagande i kulturlivet bidrar till invånarnas välmående och länets utveckling. Möjligheten till upplevelse av och deltagande i kultur ska göras tillgängligt för länets invånare. Kulturen ska bidra till att ge människor god livskvalitet, utifrån den enskildes förutsättningar.

- **Ett välutvecklat konst- och kulturliv präglad av hög kvalitet inom både bredd och spets.**

Kulturen ska vara vital och närvarande i hela länet. Det konstnärliga uttryckets frihet ska värnas och stödjas även när det utmanar och provocerar rådande normer. I samverkan mellan starka kulturinstitutioner, utvecklingsverksamheter och det ideella kulturlivet läggs en bra grund för en hållbar och långsiktig samhällsstruktur.

2.3 Kulturpolitiska prioriteringar

För att nå nationella och regionala mål arbetar Region Jönköpings län med sex olika kulturpolitiska prioriteringar. Prioriteringarna är övergripande och samspelar med och påverkar varandra. Alla prioriteringar är lika viktiga för länets kulturutveckling. Utveckling som tar stöd i flera prioriteringar bör främjas.

För vissa prioriteringar pekats särskilda fokusområden ut, vilka under planperioden ska utforskas, utvecklas och stärkas genom samverkan mellan de aktörer som berörs.

2.3.1 **Kulturell infrastruktur**

Kulturell infrastruktur innebär både de villkor, möjligheter och strukturer som professionella kulturskapare är beroende av för sitt utövande, samt de strukturer som tillgängliggör och tillhandahåller kultur för invånarna i hela länet. Kulturell infrastruktur är grunden för länets kulturliv. Den behöver vara välutvecklad för att skapa goda förutsättningar för kulturella aktiviteter och göra kulturen tillgänglig.

Den kulturella infrastrukturen stärks genom

- att kulturens mötesplatser utvecklas och engagerar fler
- utveckling av främjandeverksamhet inom konst- och bildningsområdena
- samverkan mellan kulturens olika kompetenser.

2.3.2 **Villkor för konstnärligt skapande**

Möjligheterna till konstnärligt skapande är en förutsättning för ett län med ett rikt kulturliv och en mångfald av konstnärliga uttryck. Konstnärligt yrkesarbete inom olika konstområden bör kunna bedrivas i hela länet. Professionella kulturskapare behöver utvecklingsmöjligheter.

Villkoren för konstnärligt skapande stärks genom

- att organisatoriska strukturer möjliggör konstnärligt yrkesarbete, utövande och arrangörskap
- att regional ekonomisk stimulans stöder en spridning av professionell kultur
- kompetensutveckling för kulturskapare
- kompetensutveckling inom digital produktion och distribution
- utveckling av samverkan mellan ideella, fria professionella och offentligt finansierade aktörer.

Fokusområde: Det fria professionella kulturlivet

Det fria professionella kulturlivet vitaliserar och öppnar för nya konstnärliga uttryck och gränsöverskridande samarbeten utanför institutionsverksamhet. Det fria kulturlivets aktörer är en viktig del av länets kulturutveckling och stärker tillgängligheten till kulturen. Konstöverskridande samverkan och samarbete bör främjas.

Fokusområde: Civilsamhället och det ideella kulturlivet

Jönköpings län har ett starkt föreningsliv och flertalet aktiva kulturorganisationer som på olika sätt gör kultur tillgänglig och möjlig. Möjligheter till eget skapande och delaktighet från ung ålder skapar förutsättningar för framtida kulturintresse och engagemang. Professionell och amatörcultur är båda viktiga delar för ett län

med ett rikt kulturliv. För att främja arrangörskap - och i synnerhet ungt arrangörskap - bör organisationsstrukturer och stödsystem utredas.

2.3.3 Fokus på barn och ungas kultur

Alla barn har demokratisk rätt till kultur och ska ha likvärdiga möjligheter att utvecklas. Utifrån ett tillgänglighetsperspektiv är det viktigt att det finns en mångfald av kultur för en mångfald av barn och unga. Barn och unga har kunskaper, erfarenheter och perspektiv som inte vuxna har och är därför en resurs. Med utgångspunkt i FN:s barnkonvention ska olika former för utveckling av barns och ungas kultur stimuleras inom samtliga verksamhetsområden. Relevant för utvecklingen är att ta hänsyn till skillnaden mellan kultur av, för och med barn och unga. Genomförda och kommande undersökningar om barn och unga som genomförs i samarbete mellan regionerna och den statliga nivån bör ligga till grund för framtida förändringar och utveckling

Kultur med fokus på barn och unga stärks genom

- *arbete med samverkan och kunskapsutbyte mellan aktörer inom olika samhällsområden*
- *ett breddat synsätt på tillgänglighet*
- *ökad delaktighet och inflytande*
- *ökad gemensam kunskap om nya kulturvanor och nya kulturuttryck*
- *ökade möjligheter till eget skapande.*

Fokusområde: Kulturskola

Kultur- och musikskolor bidrar till att lägga grunden för ett kulturellt skapande hos barn och unga. Det utvecklar individen både socialt och emotionellt, erbjuder en meningsfull sysselsättning samt bygger framtida kulturproducenter och kulturkonsumenter. Införande av nya ämnesområden och stärkt status för kulturskolorna är av vikt för att kulturskolan ska klara sitt uppdrag ur ett jämlikhetsperspektiv och säkra en god utveckling som möter samtidens krav. Möjligheter för ökad samverkan och regional samordning för länets kulturskolor bör utredas.

2.3.4 Tillgängligt kulturliv

Kulturlivet ska vara tillgängligt för fler invånare och besökare att delta i, bidra till och ta del av. Kulturen har en bärande roll som inkluderingsfaktor, är ett starkt verktyg för gränsöverskridande möten och kan minska klyftor mellan exempelvis landsbygd och stad. Tillgängligheten till kultur ska inte hindras av geografiska avstånd, socioekonomiska villkor, könsidentitet eller könsuttryck, etniskt ursprung, politisk övertygelse, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning och ålder.

Tillgänglighet till kulturlivet stärks genom

- *att ta tillvara på digitaliseringens möjligheter*
- *kompetensutveckling inom tillgänglighetsfrågor*

- *utveckling av informations- och distributionskanaler, nya spelplatser och lösningar*
- *utveckling av strukturer för arbete med kultur och hälsa*
- *ökad geografisk spridning av kultur.*

Fokusområde: Kultur och hälsa

Kulturen har ett starkt egenvärde, samtidigt som deltagande i kulturella aktiviteter kan fungera hälsofrämjande. Stärkt samverkan mellan kultur- och hälsoaktörer kan bidra till ökad tillgänglighet till kultur och utforskande av nya målgrupper. Det är viktigt att främja kunskapsutbyte och stärka strukturer för att uppnå utveckling. Insatser bör fokusera på både upplevelser och eget skapande.

Fokusområde: Digitalisering

Digitaliseringen har förändrat hur människor tar del av information, kommunicerar och relaterar till varandra vilket påverkar förutsättningarna för delaktighet i samhället. Detta har i sin tur påverkat hur människor tar del av kultur, samt hur de själva kan medverka i kulturella processer. Digitalisering möjliggör ett större och mer varierat utbud av kultur även på mindre orter.

Region Jönköpings län arbetar tillsammans med Länsstyrelsen och länets kommuner för att människor i alla åldrar ska bli digitalt delaktiga och kunna ta del av digital kultur. Den regionala digitala agendan för Jönköpings län har fem strategiska insatsområden som även går att tillämpa på digitalisering av kultur:

- digital infrastruktur
- effektiv digital kommunikation
- samverkan mellan länets digitala aktörer
- delaktighet för alla
- tryggare vardag.

Digital delaktighet och digitala verktyg kan bidra till att minska klyftor, främja demokratiskt informationsutbyte och öka tillgången till kulturarv och konstformer. I ett digitaliserat samhälle ska kultursektorn vara uppdaterad, observera och analysera trender och nya beteendemönster i ett tidigt stadium. Ett särskilt fokus bör finnas på nya kulturvanor och ny kultur.

2.3.5 Interregionalt, internationellt och interkulturellt samarbete

För ett ökat kulturellt utbyte i länet och över kulturgränser ska interregionala, internationella och interkulturella samarbeten stimuleras. Interregionala samarbeten och utbyten främjar utveckling och hållbar långsiktig tillväxt.

Internationella samarbeten bidrar till att länets invånare i högre utsträckning kan få tillgång till kultur från hela världen, samtidigt som det stärker möjligheterna för länets kulturaktörer att påverka och synas på den internationella arenan.

Interkulturella och gränsöverskridande möten och samverkan bidrar i förlängningen till att motverka diskriminering, att skapa social sammanhållning samt ett mer jämlikt och inkluderande samhälle.

Ett interkulturellt perspektiv innefattar mer samröre och utbyte mellan olika kulturer, än ett mångkulturellt perspektiv där olika kulturer existerar sida vid sida.

Interregionalt, internationellt och interkulturellt samarbete stärks genom

- *arbete med yttrandefrihet och mänskliga rättigheter i relation till kultursektorn*
- *att synliggöra och främja nationella minoriteters kultur, kulturarv och språk.*
- *fokus på integration och inkludering genom kultur*
- *kunskaps- och erfarenhetsutbyte om internationella och interregionala möjligheter.*

Fokusområde: Integration genom kultur

Konst och kultur är ett av de främsta verktygen för att skapa inkludering och integration och är ett universellt språk. Resultatet av de integrationsinsatser som har ägt rum och äger rum inom kultursektorn i Jönköpings län visar att de starkt människors möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden, skapat nätverk samt funnit sociala sammanhang som varit viktiga för individens utveckling. Länets kulturliv breddas och stärks av nyanlända professionella kulturskapare som också är en länk till internationella samarbeten och erfarenheter.

Fokusområde: Nationella minoriteter och nationella minoritetsspråk

Sedan år 2000 är judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och samer erkända nationella minoriteter i Sverige. Nationella minoritetsspråk är jiddisch, romani chib, finska, meänkieli och samiska. Enligt lagen (SFS 2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, som trädde i kraft den 1 januari 2010, ska det allmänna främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Alla som tillhör en nationell minoritet ska enligt språklagen (SFS 2009:600) ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda sitt minoritetsspråk. För att uppfylla lagens intentioner inom kulturområdet behöver Region Jönköpings län i samråd med företrädare för de nationella minoriteterna och i samverkan med andra aktörer formulera och implementera långsiktiga insatser och arbetsformer.

Fokusområde: Regionsamverkan Sydsverige

Målsättningen i Regionsamverkan Sydsveriges kulturutskott är att utifrån en sydsvensk horisont och från ett kulturpolitiskt perspektiv tillsammans bli en stark kulturpolitisk röst gentemot den nationella nivån, och därigenom öppna upp för dialog i nationella frågor. Regionsamverkan Sydsverige genomför, tillsammans med staten, de nationella kulturpolitiska målen och verkar för att Sydsverige ska

få ett större ansvar för nationella kulturpolitiska uppdrag. Genom att överbygga administrativa gränser och samverka tar vi tillvara kulturens potential och betydelse för utveckling och en god välfärd. För att nå målen har Regionsamverkan Sydsverige enats kring tre kulturpolitiska prioriteringar för framtida kultursamverkan:

- Sydsverige lockar – dynamiskt och öppet med internationell lyskraft
- Sydsverige samverkar – en kulturpolitik som stimulerar samarbeten
- Sydsverige tillgängliggör – ett gränslöst Sydsverige tillgängligt för alla.

2.3.6 Samverkan och dialog

Samverkan och dialog gynnar samtliga kulturaktörer i länet och är nödvändigt för utvecklingen. Region Jönköpings län behöver stärka de strukturer som främjar ytterligare dialog och samverkan. Genom tydliggörande av rollfördelningar, resursbehov, resursfördelningar och ett helhetsperspektiv kan kulturutvecklingen och kulturpolitiken stärkas inom andra samhällsområden.

Samverkan och dialog stärks genom

- *att se över dialogstrukturer att öka barns och ungas inflytande och delaktighet i regionala processer*
- *interkommunal samverkan*
- *utveckling av konstöverskridande samverkan*
- *utveckling av mötesplatser för dialog mellan kulturens aktörer och ansvariga aktörer inom vård och hälsa, utbildning och skola, civilsamhället, näringsliv, offentlig miljö samt samhällsplanering.*

2.4 Ungas röster

De ungas röster är ett avsnitt som är resultatet av en workshop med fokus på kultur som samlade aktiva kulturutövare i åldrarna 17-25 år. De delade med sig av sina tankar, visioner och idéer om varför och hur kulturen är viktig idag och i framtiden. Ungdomarnas tankar formulerades med hjälp av två unga skribenter och presenteras nedan.

Friheten att få vara den du vill

Som kulturutövare har vi vänner överallt. Vi förenas genom vårt skapande och kan alla förstå vikten av att få vårda sitt eget personliga uttryck. Kulturen är inte lika individuell som det kan antas. Genom kultur kan vi alla komma närmare varandra och finna en starkare gemenskap. Kulturen är grundläggande ur alla olika perspektiv. Genom det skapande arbetet kommunicerar vi med varandra. Det krävs respekt och öppenhet för att ta tillvara på kulturens innersta väsen. Med hjälp av den kan vi tillsammans förklara och förstå världen omkring oss. Med kultur kan vi också påverka traditioner och mänskliga värderingar och väcka frågor som förändrar samhället. Kulturen ökar förståelsen för människors olikheter samtidigt som den knyter oss samman. Den är ett medel för ökad öppenhet och ett levande samhälle.

Framtidens kultur ska förvandla hat och egocentrism till kärlek, frihet och kreativitet. Framtidens kultur är byggd av respekt och fördomsfrihet.

Kultur är en religion och en ovärderlig mänsklig rättighet. Att få möjlighet att utöva sin kultur är en frihet, kanske till och med livsviktigt för vår överlevnad. Avslappningen i att sitta och måla sina tavlor, möjligheten att uttrycka sig i sång och dans på musikalscenen, känsligheten i att som skådespelare låna ut sin kropp till andra människors historier - allt detta ger frihet till att få vara den du vill vara och göra det du vill göra. Kulturen ger oss en chans till reflektion och nya perspektiv. Det kan vara en ny lösning på ett problem, ett minne som får bearbetas eller en helt ny tanke. För den mentala hälsans skull är det viktigt att få vara i sin egen bubbla utan några begränsande ramar. Skapandet i sig är en unik chans att kunna påverka hur andra människor uppfattar vem du är som person. Ett kreativt skapande låter dig bli den du vill vara.

Kultur är ett abstrakt begrepp som kan hindra oss från att bli sedda som vi är. Samhället accepterar inte alltid vår strävan mot personligt skapande, det finns tyvärr fördomar och förutfattade meningar mot vissa typer av kultur. Kultur är mer abstrakt än till exempel sport, som är mer konkret och accepterat som intresse. För att förändra tankesättet och attityden till kultur behöver föräldrar, lärare och samhället uppmuntra fler till skapande. Vi tycker att prestationen i konstämnen i skolan behöver tas bort för att uppmuntra fler att skapa. Det är viktigt att alla individer oberoende av bakgrund får samma förutsättningar att

uttrycka sig och hitta sitt eget språk, oavsett om målet är att påverka andra eller att bara ha kul. Vi vill sprida de positiva känslorna och låta alla få chansen att ta del av dem.

Genom att se det sociala värdet istället för den ekonomiska omsättningen i bedömningen av ungdomars intressen kan fler ta steget mot självuppfyllelse. Kulturen ska inte skämmas av från andra områden i samhället utan vara en självklar del av alla människors vardagliga liv. Vi vill se fler yngre och kulturintresserade inom politiken, som kan bidra med kunskap och intresse, som får kulturutbudet att blomstra. Vi behöver samverka kring de drömmar och visioner som kan skapa de framtida förutsättningarna för oss alla.

Det finns inga rätt eller fel inom kultur! Den ska fungera som en hjälpande hand och inte trycka undan. Vi ska kunna dansa öppet på gatan, stå och måla offentligt eller öva en teatermonolog utan att någon tittar snett eller ifrågasätter vad vi håller på med. Genom att visa upp skapandet, sprida gemenskap och sluta begränsa kan vi riva ner de murar av fördomar som byggts upp av samhället.

3. Verksamhetsområden

Region Jönköpings läns kulturpolitiska uppdrag omfattar utvecklingsarbete inom ett antal verksamhetsområden. Några av dem är definierade i den statliga förordningen (2010:2012) som reglerar kultursamverkansmodellen, medan andra är definierade av Region Jönköpings län i dialog med kommunerna, det fria professionella kulturlivet samt civilsamhället och det ideella kulturlivet. Gemensamt för utvecklingsambitionerna inom de olika verksamhetsområdena är att de styrs av de kulturpolitiska målen och prioriteringarna.

3.1 Scenkonst

Jönköpings län har en infrastruktur på teater-, dans- och musikområdet med institutioner, fria grupper, enskilda kulturskapare och arrangörer. Tillsammans står dessa aktörer för ett varierat utbud av föreställningar och konserter i hela Jönköpings län. Här finns kulturskolor, studieförbund, konstnärliga utbildningar på folkhögskolor med mera, samt forskning inom scenkonst- och musikområdet inom fria aktörer. För blivande scenkonstnärliga utövare saknas dock utbildningsmöjligheter på högskolenivå i Jönköpings län.

Institutionerna inom scenkonstområdet har uppdrag som förenar kontinuitet och förnyelse genom att både levandegöra ett kulturarv och svara för kunskap, konstnärlig kvalitet och utveckling. Institutionerna garanterar en långsiktighet i utbudet inom respektive konstområde och kan i kraft av sin identitet och legitimitet locka såväl nationella som internationella konstutövare till Jönköpings län. De står också för huvuddelen av arbetsmarknaden för kulturskapare.

De fria grupperna spelar en viktig roll för kulturlivet och bidrar till en mångfald av uttryck och konstnärlig förnyelse. I Jönköpings län finns ett mindre antal fria teater-, dans- och musikgrupper som främst når ut med produktioner till den unga publiken. Deras föreställningar och konserter produceras oftast för turné och når därmed ut över länet. Fria scenkonstgrupper med nyskapande estetik och experimentellt inriktad tvärkonstnärligt innehåll med kontinuerlig verksamhet saknas i länet.

Förhållandet mellan den konstnärliga praktiken fria aktörer och högskolornas utbildning och forskning bidrar till utveckling och förnyelse av scenkonsten i länet. Till spridning av scenkonst hör även ett flertal offentliga och fria gästspelsscener och återkommande festivaler.

Teaterföreningarna i Jönköpings län och deras regionala organisation är viktiga aktörer för att sprida scenkonst. De ser till att ett kvalitativt utbud inom teater, musikteater och till vissa delar dans möter en publik också utanför de större kommunerna.

Fristående musikarrangörer och fria musikgrupper står för en del av det professionella musiklivet i länet, med ett kvalitativt utbud inom olika genrer. Jönköpings län saknar en mångfald av kulturarbetare som bor och verkar i Jönköpings län, inte minst frilansande musiker och dansare.

Region Jönköpings läns uppgift är att genom stöd, samordning och dialog med nyckelaktörer stärka scenkonstens ställning i Jönköpings län. Regional överblick möjliggör ett strategiskt utvecklingsarbete med kunskapsuppbyggnad som bas.

Utveckling

Säkra konstnärlig utveckling och fördjupning

Scenkonstens ställning i Jönköpings län ska värnas och utvecklas. Institutionerna ska ha möjlighet att fortsätta sitt konstnärliga utvecklingsarbete inom ramen för sina uppdrag. Samtidigt ska det fria scenkonst- och musiklivet och de professionella kulturskaparna få bättre villkor för att producera teater, dans och musik av hög kvalitet och göra den tillgänglig för invånarna i hela Jönköpings län. Gränsöverskridande projekt och produktioner, som blandar olika konstformer i nya uttryck och format, ska fortsatt främjas, liksom de möjligheter digitaliseringen kan innebära i konstnärlig produktion. Kopplingen mellan scenkonsten och forskningen ska stärkas.

Nycirkus är en tvärkonstnärlig konstform under utveckling i Sverige. Området har ingen plattform att verka utifrån i Jönköpings län. För en etablering krävs det ett samspel mellan de etablerade aktörerna inom scenkonsten i länet.

För den konstnärliga utvecklingen är även frågor om genus och jämställdhet, etnisk och kulturell mångfald samt internationalisering relevanta. Att fortsätta stärka utvecklingen av ett scenkonstliv som med självklarhet inkluderar dessa perspektiv är angeläget.

Det finns ett stort behov av att öka jämställdheten och integrera frågor om genus och jämställdhet i de konstnärliga processerna. På samma sätt är det en prioriterad uppgift att öka den etniska och kulturella mångfalden.

Region Jönköpings län vill under planperioden främja en utveckling av en mångfald av uttrycksformer så att hela samhället och dess invånare speglas i scenkonstinstitutionernas och de fria aktörernas utbud, representation och publik. Även det internationella och interkulturella utbytet och samarbetet ska öka.

Öka tillgängligheten till institutionernas och de fria aktörernas verksamheter

En av scenkonstens stora utmaningar är att utbudet av professionell scenkonst ska bli en angelägenhet för fler. Det handlar dels om att nå nya publikgrupper, dels om att öka engagemanget och delaktigheten i kulturlivet.

Att främja institutionernas och de fria aktörernas arbete för att fler invånare i Jönköpings län ska få tillgång till scenkonst är en prioriterad uppgift, bland annat genom utveckling av nya stödsystem.

Spelplatserna och de lokala arrangörerna har en avgörande betydelse för att invånarna i Jönköpings län ska kunna ta del av ett brett och varierat utbud av scenkonst. För den fortsatta utvecklingen är det också nödvändigt att fånga de unga arrangörerna. Nya insatser ska prövas för att långsiktigt utveckla samverkan mellan samtliga institutioner, föreningar och kommuner i syfte att nå ut mer med föreställningar och konserter i hela regionen. Digital utveckling och spridning av scenkonst ska stimuleras.

Främja barns och ungas möte med scenkonst

Utöver de fria aktörer som har barn och unga i fokus har även institutionerna profilerat sin barn- och ungdomsverksamhet. Aktörerna ska fortsatt utveckla nya arbetssätt och metoder som ska berika och stärka barns och ungas möten med den levande scenkonsten.

För att barn och unga ska få uppleva professionell kultur och däribland scenkonst, kan subventioner för inköp av teater-, dans-, musik- och nycirkusföreställningar till förskolor, grundskolor, gymnasieskolor, teaterföreningar och andra arrangörer vara verkningsfullt. Nya och kommande subventionsregler bör utredas och följas upp under planperioden.

Det kulturpedagogiska utvecklingsarbetet vad gäller barn och unga ska stärkas, bland annat genom ökat samarbete och dialog mellan aktörerna inom området. Institutionerna har ett särskilt ansvar avseende samverkan med Jönköpings läns kulturskolor. Även relationen mellan forskningen och praktik ska stimuleras.

Främja samverkan mellan institutionerna, det fria scenkonst- och musiklivet och kommunerna

Samverkan och dialog mellan institutioner/producenter, arrangörer och kommuner kring turnéer/regional verksamhet behöver förbättras ytterligare. Inte minst kommunernas ansvar för scenkonstens spridning behöver förtydligas. Med bättre framförhållning i kontakterna mellan kommun, arrangör och producent kan varaktiga strukturer byggas för att stärka scenkonst- och musikutbudet. Samverkan med andra samhällsområden, till exempel näringsliv, skola, vård och omsorg och utbildning har också betydelse för scenkonstens och musikens utveckling.

Inom ramen för utvecklingsarbetet kring kulturella och kreativa näringar i Jönköpings län är det angeläget att uppmärksamma scenkonstens villkor. Ett närmare samarbete mellan aktörer och stödstrukturer för entreprenörskap kan öka kunskapen och kompetensen för att långsiktigt skapa en starkare ekonomisk bas för professionella kulturskapare.

Det är även viktigt att öka kunskapen om villkor och möjligheter för kulturprojekt inom vård- och omsorgssektorn bland scenkonstaktörer och stimulera fler aktörer att arbeta inom dessa verksamheter.

Region Jönköpings län vill

- säkra konstnärlig utveckling och fördjupning inom scenkonsten
- öka tillgängligheten till institutionernas och de fria aktörernas verksamheter
- främja barns och ungas möte med scenkonsten
- främja samverkan mellan institutionerna, det fria professionella och ideella scenkonstlivet och kommunerna.

3.2 Dansfrämjande

Dansen har flera strukturer nationellt och regionalt som driver dansfrämjande och turnéförstärkande insatser, som dansnätverk, interregionala samarbeten och verksamheter för dansutveckling på regional nivå. Dansutvecklingen i länet har utvecklats och stärkts genom samverkan mellan organisationer, institutioner, studieförbund, fria utövare och kommuner i länet. Dansen är beroende av dessa strukturer för sin utveckling. Samverkan på nationell nivå är nödvändig för att effektivisera turnéläggning, tekniksättning och utbudspresentationer samt för att tillhandahålla spetskompetens och samordna kompetensutbyte.

Den största arbetsinsatsen måste utföras på en nivå där det är möjligt att både bygga goda relationer ända ut till mottagarna och avsätta medel för inköp av större kvantiteter av föreställningar. För turnéläggning och arrangörskap krävs det kunskap om lokala och regionala förutsättningar samt kompetens inom konstområdet och främjandearbetet. Dansen är i behov av att förstärka strukturerna för samverkan regionalt, interregionalt och nationellt. Det sker i ett

aktivt samarbete genom utbyte, kunskapsförmedling och kunskapsöverföring, för att stärka arrangörsleden, danskonsten och kunskapen kring danskonsten. Dansen har till stora delar sina professionella utövare bosatta i och runt storstäderna, genom att stimulera fler plattformar ute i landet kan konstnärer arbeta lokalt och dansen kan nå en ny publik.

Under planperioden kommer utvecklingsarbetet verka för att stärka intresset för dansen i länet, stärka dansens ställning och ge utövare i länet möjlighet till konstnärlig utveckling.

Utveckling

Stärkt tillgänglighet till danskonsten och förstärkta strukturer för samverkan

För att stärka utvecklingen och tillgängligheten till dans i hela Jönköpings län behöver infrastrukturen utvecklas. Produktionsförhållanden och stödstrukturer för fria koreografer behöver utvecklas för att stimulera professionell dansproduktion och att möjliggöra etablering av professionella fria grupper.

För att öka och möjliggöra utbudet av dansproduktioner i hela länet krävs fler dansanpassade spelplatser, arrangörsutveckling, turnéutveckling samt informationssamordning.

De regionala dansaktörerna tillsammans med kommunerna bör stimulera samverkan och samordning mellan lokala dansaktörer, vilket gör att starkare lokala och regionala nätverk skapas. Dansen har tidigare primärt spelats på traditionella teaterscener, men utbudet av den storleken på scener ute i landet är litet, vilket exkluderar många från att ta del av dans. Dansen måste hitta nya scener, nya mötesplatser i det lilla och mer platsspecifikt. På detta sätt demokratiseras dansen och tillgången på professionella dansföreställningar ökar.

Residensverksamhet bör bli ett naturligt inslag i det övergripande regionala arbetet. Dansen behöver hitta nya mötesplatser där dansen får möta invånare och deltagare under längre perioder, för att kunna fördjupa mötet och kunskapen kring dans mellan utövaren och invånaren. Mötesplatserna bör till skillnad mot scener erbjuda ett djupare utbyte där process och forskning ges utrymme och där produktion kan ske men inte nödvändigtvis är det primära. Genom mötesplatserna kan professionella utövare överföra kunskap och ha ett längre utbyte med deltagarna och stärka dansens närvaro ute i kommunerna.

Region Jönköpings län vill

- stärka tillgängligheten till danskonsten i hela länet
- förstärka strukturerna för samverkan.

3.3 Museiverksamhet, kulturarv och kulturmiljö

Kulturarv avser såväl immateriella som materiella uttryck, såsom traditioner, språk, konstnärliga verk, hantverkskunnande, arkiv- och föremålssamlingar, historiska lämningar samt kulturmiljöer och kulturlandskap. Kulturarv är inte statistiskt utan något som människor enskilt och/eller i grupp ständigt omformulerar, förändrar, förstärker och försvagar över tid. Begreppet kulturarv bör ses i sin fulla bredd och bli angeläget för fler konst- och bildningsområden.

Museisektorns roll som kunskapsutvecklande verksamhetsområde, och närvarande kraft i den offentliga demokratiutvecklingen är satt i förändring i och med ett breddat uppdrag och en stödjande museilagstiftning. Kulturområdets betydelse för livsmiljö och attraktivitet är erkänd, vilket innebär att verksamhetsområdet har en viktig och betydelsefull del i länets samlade identitet. Verksamhetsområdet är del i ett samtida meningsskapande där historiska som samtidsorienterade perspektiv möts kring människans livsvillkor. Museisektorn med dess bredd och variationsrikedom av institutioner, både regionala som kommunala, är en viktig mötesplats kring mångfalden av aktuella och relevanta ämnen och perspektiv kring det som berör människors vardag.

I ett samhälle som befinner sig i en period av hastig utveckling, strukturell omvandling och där digitaliseringen påverkar i stort sett varje område, är museisamlingarnas bevarande och en aktiv samlings- och kunskapsstillväxt en utmaning. Mötet och reflektion kring kulturarv, kulturmiljö, traditioner, värden och nya företeelser i en mångfald av perspektiv berikar förutsättningen för en kvalitativ livsupplevelse, vilket ingår i minnesinstitutionernas kärnuppdrag. Samspelet mellan dåtid, nutid och tillgängliga kunskapskällor är avgörande faktorer i en gynnsam samhällsutveckling. Förståelse för kultur, traditioner och demokratiska värden är inte en självklarhet och där har minnesinstitutionerna en bildningsroll att bära.

Människor ska ges möjligheter att förstå och ta ansvar för kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser. Region Jönköpings län ser det som strategiskt viktigt att kulturarvssektorn utvecklar insatserna inom kulturmiljöområdet, med utgångspunkt i de nationella målen, utvecklingsarbetet på nationell nivå för ökad måluppfyllelse och i landskapskonventionens intentioner. Samverkan mellan kulturarvsaktörerna i kulturmiljöfrågor ska stimuleras och främjas med särskilt fokus på kulturmiljöns relevans för individers behov av identitetsskapande och känsla av samhörighet. Region Jönköpings län behöver också förtydliga sin strategiska inriktning för kulturarv och kulturmiljöer som en resurs för turism och besöksnäringen, och stimulera konkret samverkan och strategiskt samspel.

Utveckling

Främja tvärsektoriellt samarbete för att nå och angå nya målgrupper

Fler invånare i Jönköpings län ska uppleva kulturarv som angeläget och tillgängligt. Avgörande under kommande planperiod är därför verksamhetsområdets förmåga att agera inom ramen för de villkor som det regionala uppdraget formulerar. Det gäller att verka tidsenligt, resurseffektivt samt utvecklande i mötet med framtida utmaningar. Digitaliseringen, säkerställandet av tillgänglighet, möjlighet till medborgarens delaktighet samt tillhandahållandet av kvalitativ verksamhet för personer med funktionsvariationer är aktuella områden att förhålla sig till. Kulturarvsaktörerna har högt förtroendekapital hos medborgarna och når redan en stor publik. De har därmed mycket goda förutsättningar att tillsammans med till exempel folkbildning och bibliotek, utöka och fördjupa arbetet mot ett samhälle som är mer inkluderande och får fler att engagera sig i samhällsfrågor.

För att skapa förutsättningar kring kultursektorns utveckling, där långsiktighet och innovationskraft frodas och där resultatet av museiverksamheternas insatser främjar utvecklingen kring livsmiljö och hälsa, behövs en utvecklad gränsöverskridande samverkan av regionala resurser. Även nationella som internationella samarbeten inom EU:s ramverk behöver utvecklas och stimuleras systematiskt.

Breddad kulturarvssyn och lärprocesser

Region Jönköpings län bör aktivt verka kring en breddad kulturarvssyn, så att förståelsen kring kulturarv och kulturmiljö leder till att begreppen får en betydelse för vardagen. Kulturella och estetiska uttrycksmedel och upplevelser bidrar positivt till barns och ungas hälsa och utveckling till självständiga och kritiskt tänkande individer. De ger även förståelse för det demokratiska samhället och den värld som vi lever i. Kulturarvsaktörerna bör därför fortsätta verka för att barn och unga, oavsett förutsättningar, ska kunna ta del av kulturarvets mångfald och erbjudas möjlighet till eget skapande, delaktighet och inflytande.

Det är av vikt att kulturarvssektorn arbetar med digital delaktighet och lärande genom digitala miljöer. Genom sina arkiv och samlingar kan kulturarvsaktörerna öka kunskapen om och intresset för kulturarv och historiebruk samt uppmuntra till källkritiska diskussioner kring kulturarv som identitetsskapande faktor i ett mångkulturellt samhälle.

Region Jönköpings län vill

- bredda kulturarvssynen och lärprocesserna

- främja tvärssektoriellt arbete för att nå och angå nya målgrupper
- främja fortsatt digitalisering för tillgänglighet, delaktighet och lärande
- stärka samspelet inom kulturmiljöarbetet
- utveckla samlingstillväxt för materiellt och immateriellt kulturarv.

3.4 Biblioteksverksamhet

Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning, främja litteraturens ställning och intresset för bildning och kulturell verksamhet.

Biblioteksverksamheten är lagstadgad på både regional och kommunal nivå (SFS 2013:801). Enligt Bibliotekslagen ska kommuner och landsting anta biblioteksplaner för sin verksamhet. Syftet med den regionala biblioteksverksamheten är att främja samverkan, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. För att säkerställa att alla i Jönköpings län får en likvärdig tillgång till litteratur, information och bibliotekstjänster, finns inom den regionala biblioteksverksamheten utvecklare för olika områden.

Sedan 2015 pågår arbete med att ta fram en nationell biblioteksstrategi, som ska presenteras senast den 1 mars 2019. Syftet med strategin är att främja samverkan och kvalitetsutveckling inom det allmänna biblioteksväsendet. Innehållet i strategin kan komma att påverka uppdrag och verksamhet hos såväl kommunala som regionala biblioteksverksamheter.

Regional biblioteksplan 2018 - 2020

Verksamhetsidé

Dela kunskap – främja samverkan – möjliggöra utveckling

Målgrupp

Folkbibliotekens personal är den regionala biblioteksverksamhetens främsta målgrupp och bibliotekscheferna de viktigaste dialog- och samarbetsparterna. Andra aktörer lokalt, regionalt och nationellt, är också strategiska parter för att stärka bibliotekens roll och betydelse.

Verksamhet

Den regionala biblioteksverksamheten arbetar strategiskt med biblioteksutveckling där utgångspunkterna är folkbibliotekens behov, Bibliotekslagen, *Region Jönköpings läns kulturplan 2018-2020* där den regionala biblioteksplanen ingår och andra styrdokument.

Arbetet sker i samverkan och samspel med det omgivande samhället och i nära dialog med folkbiblioteken och andra aktörer inom bildning och utbildning.

Syftet är att länets invånare ska erbjudas en relevant och jämlik biblioteksverksamhet av hög kvalitet. Folkbibliotekens verksamhet garanterar tillgång till information, fri åsiktsbildning och yttrandefrihet vilket är grunderna i det demokratiska samhället. Barn och unga samt de i bibliotekslagen prioriterade grupperna ska ägnas särskild uppmärksamhet i verksamheten.

Arbetsformer

Den regionala biblioteksverksamheten initierar, driver, handleder och följer upp projekt och processer. Ett arbetssätt som kräver nyfikenhet, reflektion, kommunikation och lärande med koppling till forskning. Regional biblioteksverksamhet ska söka och förmedla nya kunskaper samt pröva nya metoder för att stimulera utveckling och främja samverkan mellan folkbiblioteken i länet.

Kvalitetsarbete genomsyrar den regionala biblioteksverksamheten och grundar sig på forskning och beprövad erfarenhet. Detta sker bland annat genom dialog med bibliotekscheferna i framtagande och uppföljning av planer. Strategidokument, till exempel Gemensam läsfrämjandeplan, är ett sätt att mer detaljerat och långsiktigt arbeta tillsammans med folkbiblioteken i särskilda fokusområden. Kontinuerlig uppföljning och utvärdering utifrån ett användarperspektiv är en del av arbetet.

Ett inkluderande förhållningssätt ger alla människor möjlighet att utifrån sina behov ta del av och aktivt delta i samhället. Tillgänglighet och mångfald är därför genomgående i den regionala biblioteksverksamheten. Tillgänglighet innebär tillgång till biblioteket, medierna och informationen både fysiskt och digitalt. Mångfald handlar om att bekräfta och lyfta fram värdet av alla människors olika bakgrund, erfarenheter och kunskaper.

Nätverksbyggande och kontaktskapande sker både inom och utom bibliotekssfären för att skapa strategiska relationer. Omvärlden bevakas genom ett analyserande förhållningssätt. I verksamheten ryms även internationella utblickar och kontakter.

Verksamhetsområden

Biblioteksarenan

Folkbiblioteken erbjuder unika möjligheter genom sin verksamhet och är viktiga aktörer i sitt lokala sammanhang. Tillgången till och förmedlandet av tjänster, medier och upplevelser är tillsammans med ett gott bemötande, oavsett om mötet sker fysiskt eller digitalt, grunden för verksamhetsutveckling.

Region Jönköpings län vill

- erbjuda fortbildning för professionsutveckling
- främja samverkan mellan folkbiblioteken och lokala aktörer
- stödja innovativa idéer kring utveckling av biblioteksarenan i närområdet
- öka kunskapen kring medieförsörjningens komplexitet

Digital delaktighet och kompetens

Folkbiblioteken är en aktör i den digitala samhällsutvecklingen. Genom att bibliotekspersonalen tillämpar och förmedlar medie- och informationskunnighet (MIK) skapas möjligheter för invånarna att bli digitalt delaktiga.

Region Jönköpings län vill

- samverka med andra aktörer inom digital utveckling
- stimulera till ökad kompetens inom medie- och informationskunnighet (MIK)
- stödja biblioteken i att tillämpa nya digitala verktyg och metoder
- synliggöra bibliotekens roll i den lokala och regionala digitala utvecklingen

Läsfrämjande, berättelser och bildning

Folkbibliotekens uppdrag att främja språkutveckling och stimulera till läsning är och förblir grundläggande för aktivt deltagande i det demokratiska samhället. I det läsfrämjande arbetet skall särskilt fokus ägnas barn och unga.

Berättelsen och berättandet är en del av kulturarvet. Tillgång till litteratur, upplevelsen av det lästa och det egna skapandet är förutsättningar för bildning. Det vidgade text- och litteraturbegreppet innebär att alla uttryckssätt är meningsskapande.

Region Jönköpings län vill

- inspirera till ökad kompetens via ett aktionslärande förhållningssätt
- stimulera metodutveckling för att nå fler invånare
- stödja biblioteken i att tillämpa nya metoder för skapande och berättande
- verka för samarbete mellan folkbibliotek och förskolan/skolan
- samverka med högskolan, folkbildningen och andra aktörer.

3.5 Litteraturen som konstform

Litteratur och litterärt skapande utvecklar förståelse för hur samhället och individen har samagerat i historisk tid, i det nuvarande och ger en fingervisning mot framtiden. I den meningen är litteraturens språk- och kulturbärande en förutsättning för spridning av demokratiska värden. Litteraturen hjälper till att skapa den alltjämt pågående berättelsen om oss själva och den värld vi lever i. Följaktligen är skapandet av litteratur både en konstnärlig och kreativ syssla som är betydelseskapande för alla människor. Litteraturen är en brobyggare mellan konstformer, mellan kulturer och mellan individer.

Förståelse för dessa funktioner och för vikten av litteraturskapande bör grundläggas tidigt hos alla samhällsmedborgare. Större möjligheter att uttrycka sig i skrift som en fritidssyssla under uppväxten bör arbetas fram: kulturskola, bibliotek, bildningsförbund och föreningsliv har en särskilt viktig roll i processen att utveckla ungas skrivlust och i skapandet av utrymme för ungas berättelser och perspektiv på världen.

Utveckling

Etablering av litterära mötesplatser

För att synliggöra det arbete som utförs inom litteraturområdet och för att ge de professionellt verksamma författarna utrymme att berätta och inspirera bör digitala eller fysiska arenor utvecklas där författare, översättare och litteraturförmedlare kan möta varandra och förstärka varandras verksamheter genom ett ömsesidigt kompetensutbyte. Syftet är att ge inspiration, nätverksmöjligheter, information om händelser, översikt över länets författare och publiceringsutrymme.

Ett viktigt steg är att skapa mötesplatser och att ge såväl amatörer som professionella författare, översättare och litteraturförmedlare möjligheter att i en inkluderande anda bevara och utveckla de befintliga arenorna för litteratur. De viktigaste aktörerna är folkbiblioteken i Jönköpings län, där såväl kompetens, medier och lokaler finns tillgängliga.

Stärka villkoren för det litterära skapandet

Som en följd av att litteraturen inte betraktats som en konstform och tidigare inte getts speciellt utrymme finns en ytterst begränsad spetsverksamhet i Jönköpings län. En satsning bör således ske på professionella författare och översättare samt på föreningar som anknyter till litteraturområdet. Likaså bör de litteraturhistoriskt etablerade författare som verkat i länet fungera som skrivande förebilder.

Region Jönköpings län vill

- främja litterära verksamheter för unga mellan 13 och 19 år

- utveckla litterära mötesplatser för Jönköpings läns författare
- utveckla nätverk för författare och förlag enskilt och i möte med andra konstformer
- utveckla samverkan mellan skilda konstarter
- stärka verksamheter som arbetar med professionella författare

3.6 Bild och form

Jönköpings län har genom sina institutioner, konsthallar, konstmuseer, fria aktörer, gallerier, organisationer och professionella kulturskapare ett brett utbud av bildkonst och form. Ett flertal konstorganisationer arbetar med att på olika sätt stärka förutsättningarna för professionell konstnärlig verksamhet.

Ett flertal kulturskolor erbjuder barn och unga möjligheten att skapa och ta del av konst. Fria aktörer har utvecklat barn- och ungdomsverksamhet med inriktning bild och form. Utbildningsmöjligheterna i länet är grundläggande med utbildningar på förberedande nivå. Inom ramen för studieförbundens och konstföreningarnas verksamheter finns även ett kursutbud av bildkonst och form. Residensprogram inom bild- och formområdet börjar etableras i länet.

Region Jönköpings roll är att stärka länet som en bildkonst- och formregion genom att långsiktigt utveckla områdets infrastruktur. En utvecklad dialog med nyckelaktörer är nödvändig för fortsatt utveckling av området.

Utveckling

Stärka Jönköpings län som bildkonst- och formregion

I utvecklingsarbetet ingår att bredda intresset för bildkonst och form, stärka konstens ställning och främja samarbetet mellan kulturskapare, institutioner och andra aktörer.

Bildkonsten behöver fortsatt stöd för att utveckla olika arenor och mötesplatser. Förutsättningarna för de professionella konstnärerna, kulturproducenterna och organisationerna, att producera bildkonst och form av hög kvalitet i hela Jönköpings län behöver stärkas även i fortsättningen. Institutionerna ska fungera som inkluderande mötesplatser där idén om det fria ordet och den fria tanken hålls levande.

För att länet ska fortsätta utvecklas som konstregion behöver fler gränsöverskridande projekt av hög konstnärlig kvalitet, nationella/ internationella nätverk och internationella samarbeten fortsätta etableras. På så sätt förstärks och synliggörs länets attraktionskraft, både när det gäller professionell konstnärlig verksamhet och som en plats där invånarna har möjlighet att ta del av konst med hög kvalitet.

Länet har med sina aktörer inom bildkonst, form och design förstärkt sin ställning i landet. Region Jönköpings län vill verka för en mångfald av samarbeten och att samverka med statliga myndigheter inom området utvecklas.

Stärka villkoren för konstnärligt skapande och förbättra konstnärers förutsättningar

Region Jönköpings län ska fortsätta det långsiktiga arbetet med en samlande resursplattform för bild och form i länet.

Ersättningar till konstnärer enligt ramavtalet för konstnärers ersättning för medverkan vid utställningar (MU-avtalet) är en viktig del i att ge konstnärer bättre villkor. Region Jönköpings län medverkar till att informations- och utbildningsinsatser rörande MU-avtalet genomförs för institutioner, kommuner och konstnärer, och är grundläggande vid bedömning av ansökningar och samarbeten inom området.

Region Jönköpings län avsätter medel i samband med ny-, om- och tillbyggnad av sina fastigheter för konstnärlig gestaltning. Detta förhållningssätt kan förutom fast gestaltning även omfatta konstnärlig medverkan inom ramen för olika byggprocesser. Region Jönköpings län strävar efter att följa rekommendationen att en procent ska avsättas till konstnärlig gestaltning. Den offentliga konsten, som alla har tillgång till, är en del av vårt demokratiska samhälle. Att Region Jönköpings län avsätter resurser för konstnärlig gestaltning gör att platser och rum för vårdtagare, anhöriga och personal blir bättre miljöer att vistas i samt en del i den vårdande processen. Samtidigt som det är en viktig arbetsmarknadspolitisk insats för verksamma konstnärer. Region Jönköpings län verkar för insatser och kvalificerat stöd rörande offentlig konst för kommunala tjänstemän och politiker.

Region Jönköpings län vill

- främja intresset för och tillgången till bildkonst och form
- stärka länet som bildkonst- och formregion
- stärka villkoren för konstnärligt skapande och förbättra konstnärers förutsättningar inom bildkonst och form.

3.7 Arkivverksamhet

Arkiv utgör en viktig del i det demokratiska samhället och för att beskriva ett samhälles kulturhistoriska utveckling. De två sektorerna, offentliga respektive enskilda arkiv, dokumenterar tillsammans både samhällets position och den demokratiska processen. I synnerhet folkrörelse- och föreningsarkiven belyser folkviljans betydelse och funktion i samhällsutvecklingen – hur människor i förening på ett organiserat sätt upprätthåller och utvecklar det demokratiska samhället. Arkiven är sammantaget en reflektion och en beskrivning av samhället

förr och nu, likväl som en källa till förståelse för samhället och en faktor för dess utveckling.

Arkivområdets utveckling hänger samman med samhällets utveckling, såväl formmässigt, organisatoriskt och tekniskt, som innehållsmässigt. Arkiven måste vara öppna och tillgängliga, både för att garantera insyn i den offentliga förvaltningen och för förståelsen av demokratins idé. Arkiven har en sammanhållande och utvecklande funktion. För att demokratin ska fungera krävs att människor engagerar sig i samhället – arkiven har en viktig roll i detta.

Utveckling

En ny central arkivorganisation

Brist på utvecklingspotential för arkiven behöver inte omgående betyda minskat medborgerligt engagemang, men på sikt förlorar samhället, både den offentliga förvaltningen och civilsamhället, sin historia och sin trovärdighet. För att demokratin ska fungera krävs att människor engagerar sig i samhället – arkiven har en viktig roll i detta. För att denna roll ska kunna upprätthållas men också utvecklas behöver samordningen mellan olika verksamheter och kunskapsbärare inom arkiv i Jönköpings län fördjupas. Föreningsarkivens möjligheter att samspela med och vara relevanta för nya slag av föreningar, nätverk och aktionsgrupper som inte är organiserade på traditionellt sätt behöver förstärkas och ges nya möjligheter till utveckling. Samtal om en ny central arkivorganisation – arkivcentrum – som samlar flera aktörer med olika inriktningar för att utgöra den samlande arkivkompetensen i länet och skapa bred samverkan mellan olika aktörer bör inledas under planperioden. För att stödja processen och framtida utveckling bör en överenskommelse om utvecklingssamverkan upprättas med Riksarkivet.

Teknisk och digital utveckling

Den tekniska utvecklingen inom föreningsarkiven bör säkerställas i ett nära samarbete mellan Region Jönköpings län och länets kommuner. Den tekniska utvecklingen för arkiven är påtaglig både vad det gäller att samla information och att hålla materialet tillgängligt. Vägen mot så kallade e-arkiv har påbörjats. Varken digitalisering eller e-arkiv ersätter dock de fysiska arkiven, utan utgör bara en ny fas med andra informationsbärande media. Vad gäller utvecklingen av det innehållsmässiga i arkiven och dess utställningsverksamhet krävs det att insamling, urval, gallring och utställningsproduktion utförs av professionella yrkesutövare.

Region Jönköpings län vill

- påbörja samtal om att inrätta en ny arkivorganisation
- säkerställa den tekniska utvecklingen inom föreningsarkiven.

3.8 Film och rörlig bild

Film och rörlig bild får allt större uppmärksamhet inom Jönköpings län. Det finns en större efterfrågan och mer produktion av film och rörlig bild än tidigare. Ny teknik och förändrade distributionsformer och konsumtionsmönster har skapat nya och skärpta förutsättningar bland annat avseende finansiering för producenterna av innehållet.

Film och rörlig bild engagerar yrkesgrupper inom olika konstnärliga yrken som regissörer, författare, musiker, bildkonstnärer, skådespelare, scenografer, fotografer med flera. Flera yrkesgrupper är sysselsatta i verksamheter som handlar om produktion, visning och spridning, talangutveckling, pedagogisk verksamhet för barn och unga med mera. Även den ideella sektorn spelar en viktig roll i detta sammanhang.

I Jönköpings län finns ett mindre antal produktionsbolag inom olika genrer som spelfilm, dokumentärfilm, animerad film och spel. Filmfestivalerna är på väg tillbaka som en viktig del för visning och spridning av film och rörlig bild. Nya aktörer växer fram som en del i att attrahera barn och unga som målgrupp. Region Jönköpings län satsar på talanger bland annat genom ett särskilt riktat stöd för utvecklingen inom film och rörlig bild. Allt fler interregionala samarbeten genomförs som innebär delgeografisk eller nationell utveckling. Region Jönköpings län arbetar för att det finns kompetens- och utvecklingsmöjligheter för de aktörer som utgör den regionala strukturen för film och rörlig bild. Genom att stödja samarbete mellan dessa aktörer kan Region Jönköpings län bidra till nya insatser och modeller att verka i. I Jönköpings län finns det utbildningsmöjligheter inom film och rörlig bild inom länets folkhögskolor.

En viktig kulturpolitisk utgångspunkt är invånarnas och publikens möjligheter och behov av film och rörlig bild som kultur, konst och näring. Att se, uppleva och skapa film och rörlig bild i olika former ska vara en möjlighet för alla. För att det ska uppnås behövs former för samverkan på området.

Utveckling

Etablering av en regional filmpolitik

En tydlig regional filmpolitik stärker möjligheterna att framgångsrikt utveckla länet till en plats för film och rörlig bild och därigenom kunna föra dialog och förhandla med olika stödnivåer. Film och rörlig bild kan vara en aktiv del av den innovativa utvecklingen och bidra till den ekonomiska tillväxten.

Det ställer krav på konstnärlig kvalitet, hög kompetens, tillgång till utbildning och branschens återväxt och innovation genom bland annat satsningar på talangutveckling, nya verksamheter och ny teknik.

En fungerande regional spridning och stabilitet inom verksamheterna för film och rörlig bild är en förutsättning för att kunna bedriva nationella och internationella projekt och samarbeten, vilket är viktigt för exponeringen av Jönköpings län.

Främja konstnärlig utveckling inom film och rörlig bild

Genom att främja konstnärlig utveckling ökas möjligheterna att skapa film och rörlig bild av hög kvalitet i Jönköpings län. Det är därför viktigt att öka samverkan och etablera strategiska plattformar mellan aktörer inom film och rörlig bild och högskola, folkhögskola och andra lärosäten. Det ska också finnas möjligheter till utvecklande samverkan med andra konst- och kulturområden för att främja utvecklingen.

Utveckla hållbara strukturer för visning och spridning

Kring festivaler och mötesplatser byggs mer eller mindre tillfälliga organisationer, kompetens och erfarenheter upp. Genom samverkan med och mellan bland annat kommuner, bibliotek, föreningsliv, organisationer och näringsliv kan stabila strukturer byggas för att öka tillgängligheten och möjliggöra en större publik vid visningsarrangemangen i Jönköpings län. I detta sammanhang har digitaliseringen stor betydelse. Biografen som visningsplats bör stärkas. Region Jönköpings län vill verka för en stark infrastruktur för film och rörlig bild.

Barn och unga ska ha möjlighet att skapa, se och analysera

Bland barn och unga ökar både användningen och det egna skapandet av film och rörlig bild.

Film- och mediepedagogiken har stor betydelse när det gäller att stärka barn och ungas förmåga att navigera och tolka innehållet i utbudet och det de tar till sig. Barn och ungas eget skapande medverkar till användardriven innovation och skapar en marknad för nya produkter och tjänster. Detta bidrar till utvecklingen av både den konstnärliga kvaliteten och näringslivets förutsättningar.

Region Jönköpings län vill med medvetna satsningar fortsätta stärka filmkulturell verksamhet inom eget skapande, filmpedagogik och visning och spridning för, med och av barn och unga.

Region Jönköpings län vill

- etablera en regional filmpolitik inom film och rörlig bild för hela länet
- främja konstnärlig utveckling inom film och rörlig bild
- utveckla hållbara strukturer för visning och spridning av film och rörlig bild
- verka för att alla barn och unga ska ha möjlighet att skapa, se och analysera film och rörlig bild.

3.9 Hemslöjdsfrämjande verksamhet

Hemslöjd är starkare, populärare och mer mångfacetterat än någonsin. Detta sker tillsammans med fler aktörer än innan och ger både en fördjupning och en bredare tolkning av verksamhetsområdet. Det är många faktorer som påverkar. Ett genuint, kroppsligt skapande av verkliga föremål i den fysiska världen som är kopplat till identitet, kreativitet och livsstil. Möjligheten att agera praktiskt och att påverka sin egen och andras situation i vardagen och värdemässigt. Ett ökat intresse för historia och att området har, liksom begrepp som konsthantverk och konst, fått mindre skarpa gränser och en utökad tolkning av vad begreppet kan inrymma.

Intresset för hemslöjd kommer att fortsätta att öka och utvidgas. Hemslöjdens olika betydelser och värden kommer att omformas, men kommer också att behöva lyftas och förtydligas i såväl praktisk tillämpning som i kunskap och bildning som följd av detta.

Utveckling

Hemslöjdens möjligheter att utgöra en tydlig del för individen och samhällets utveckling

Värdet av ett genuint skapande i den fysiska världen ökar. Att själv vara källan till sin praktiska vardag eller att uttrycka sig med sina händer blir allt viktigare för allt fler. Hemslöjd är människonära, påtagligt och värdebärande och materiell och immateriell kultur på samma gång. Hemslöjd har ett brett omfång av möjligheter och nivåer från barnpyssel till konst, livsstilsfrågor och politiskt engagemang. Hemslöjdens möjligheter att utgöra en avgörande faktor inom kultur och hälsa för individers återgång till ett aktivt liv efter sjukdom är påtaglig. Den digitala utvecklingen ger förutsättningar för nya sätt att skapa på. Här finns nya mötesplatser och uttryck. Här sprids teknikkunskap, det skapas nya samarbeten och det lokala binds ihop med det globala. Det handlar om praktisk samhällsutveckling med kultur och näring där hållbar utveckling är i fokus.

Möjligheterna för hemslöjden som verksamhetsområde att vara en kunskapsbärare för en samtida hållbar utveckling

Hemslöjden och det handgjorda skapandet arbetar för ett närmare liv med en bred syn på närproducerat. Medvetna val kan skapa det unika och utveckla identiteter genom handgjort skapande, att ha det egna livet i sina egna händer och kunna påverka världen. Nya former för entreprenörskap. Ett sätt att visa samhällsengagemang. Det handgjorda skapandets nygamla möjligheter behöver upptäckas av nya generationer. Hemslöjdens möjligheter och nytänkande inom den hållbara utvecklingen ska förstärkas, tydliggöras och spridas.

Region Jönköpings län vill

- stärka hemslöjdens möjligheter att utgöra en tydlig del för individen och samhällets utveckling

- utvidga möjligheterna för hemslöjden som verksamhetsområde att vara en kunskapsbärare för en samtida hållbar utveckling.

3.10 **Fristadsprogram för konstnärlig verksamhet**

Genom att bli en fristad kan en kommun ge en förföljd konstnär – som inte kan verka fritt i sitt yrke i hemlandet – möjlighet att verka och samtidigt berika både sitt eget konstnärskap och värdkommunens kulturliv. Värdskapet kan samtidigt bidra till internationaliseringen av det lokala kulturlivet.

Utveckling

Verka för samordning och öka kunskapen om fristadsprogrammet i hela Jönköpings län

Region Jönköpings län vill utveckla den kompetens och samordning som gör det möjligt för Jönköpings län att bli en fristadsregion, där fristadsprogrammet utgör en del inte bara i större kommuner utan även i de mindre kommunerna.

Region Jönköpings län vill

- verka för samordning och öka kunskapen om fristadsprogrammet i hela länet.

3.11 **Folkbildning**

Folkbildningen i Jönköpings län består av studieförbund och folkhögskolor som utgår från olika profiler och ideologiska inriktningar. Idén bakom folkbildningen är gemensam och bygger på livslångt lärande samt fritt, frivilligt och aktivt medskapande. Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.

Folkbildningen syftar också till att stärka och utveckla demokratin. Den skapar förutsättningar för människor att påverka sin livssituation och delta i samhällsutvecklingen bland annat genom att jämna ut utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.

Syftet är också att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet. De studieförbund som finns i Jönköpings län är verksamma med god geografisk spridning. Studieförbunden genomför studiecirkelar och kulturarrangemang. Detta bidrar till att skapa ett varierat kulturliv för invånarna i länet. Tillsammans med medlemsföreningar genomförs utvecklingsarbete genom ämnesspecifik kompetensutveckling.

Folkhögskolan är en egen utbildningsform med ett omfattande utbud av långa och korta kurser där utgångspunkten är människors behov och vilja att lära. Studierna

är individanpassade och de når bland annat ungdomar med korta eller icke avslutade studier. Flera av folkhögskolorna i Jönköpings län har kulturprofil.

Folkhögskolorna utgör en viktig lokal tillväxtfaktor och utgör en självklar del i den kulturella spridningen och kontinuiteten för både bildning, utbildning och kulturell utveckling i hela länet, både som kulturella mötesplatser och scener/arenor för kultur i lokalsamhället.

Folkhögskolorna erbjuder förberedande utbildningar inför högre studier inom det konstnärliga området. Folkhögskolorna har därför självständigt och för att det saknas högre konstnärlig utbildning inom länet, en stor betydelse som utbildningsaktörer för det professionella kulturlivet. De samverkar med kommunerna om kulturprojekt och är en viktig resurs både som utbildningsaktör och kulturarrangör i sin hemkommun.

Utveckling

Stärka studieförbundens roll i kultur- och samhällsutvecklingen

Den plattform som studieförbundens kulturverksamhet har för lärande och socialt hållbar utveckling, är en drivkraft i den lokala och regionala utvecklingen. Deras förmåga att nå nya grupper och skapa mening genom sina verksamheter är en viktig utvecklingsfaktor.

Region Jönköpings län vill därför utveckla samverkansformerna för att stärka studieförbundens möjligheter att möta invånarnas behov av kulturupplevelser, folkbildning och eget skapande, genom att skapa en tvärsektoriell överenskommelse avseende regional utveckling och kulturutveckling mellan folkhögskolorna, studieförbunden och Region Jönköpings län.

Många kulturutövare har ett brett samarbete med studieförbunden och är till vissa delar beroende av det stöd som studieförbunden kan ge för att kunna upprätthålla sitt konstnärskap. Region Jönköpings län vill stärka förutsättningarna för studieförbunden att samarbeta med övrigt kulturliv.

Studieförbunden utgör en allt större kraft i arbetet med att skapa förutsättningar för unga och unga vuxnas kulturutövande. Studieförbunden har en god förmåga att möjliggöra nya pedagogiska inriktningar med hjälp av den nya tekniken och därigenom möta den unga innovativa kraften. Region Jönköpings län vill stärka studieförbundens arbete med ungas delaktighet, inflytande, inkludering och eget skapande.

Stärka folkhögskolornas betydelse som utbildningsaktör för det professionella kulturlivet

Folkhögskoleutbildningarna utgör en möjlighet för att underlätta ungas etablering på arbetsmarknaden. Region Jönköpings län vill stärka folkhögskolornas roll i

utbildningssystemet avseende konstnärliga utbildningar. Region Jönköpings län ska fortsätta utveckla samverkansformerna med folkhögskolorna i länet genom en tvärssektoriell överenskommelse avseende regional utveckling och kulturutveckling mellan folkhögskolorna, studieförbunden och Region Jönköpings län.

Region Jönköpings län vill

- stärka folkhögskolornas betydelse som utbildningsaktör för det professionella kulturlivet
- stärka förutsättningarna för studieförbunden att samarbeta med övrigt kulturliv
- stärka studieförbundens arbete med ungas delaktighet, inflytande, inkludering och eget skapande
- stärka studieförbundens roll i kultur- och samhällsutvecklingen.

4. Kulturpolitisk organisation

Här beskrivs Region Jönköpings län och primärkommunernas organisation och uppdrag.

Sedan införandet av samverkansmodellen och Region Jönköpings läns första kulturplan har det gemensamma arbetet och formaliserad samverkan inom länet utvecklats och förstärkts. Det är ständigt relevant med kunskapsspridning, tydliggörande av roller och ansvarsfördelning samt en ökad medvetenhet om kulturpolitikens innehåll och betydelse.

Region Jönköpings län

Region Jönköpings län har en politisk organisation med regionfullmäktige, regionstyrelse och tre nämnder. Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet ansvarar för kulturpolitiska frågor, samt andra områden som har betydelse för hållbar och långsiktig regionutveckling.

Region Jönköpings län stödjer kulturaktörer, institutioner, det fria professionella kulturlivet och folkbildning genom verksamhets- och utvecklingsbidrag samt arrangörsbidrag. Region Jönköpings län initierar och utvärderar insatser utifrån de kulturpolitiska målen och prioriteringarna.

Utvecklingsarbete bedrivs som ett processinriktat arbete tillsammans med kommunerna och med kulturlivets intressenter för att utveckla kulturen i Jönköpings län. Region Jönköpings läns ansvar omfattar insatser med stark koppling till de kulturpolitiska prioriteringarna vars syfte är att med ett regionalt perspektiv komplettera och stödja de kommunala insatserna.

Primärkommunerna

Kommunerna står för den största delen av kulturens resurser i länet och har det kulturpolitiska ansvaret för huvuddelen av den offentligt finansierade kulturverksamheten i länet. I kommunerna finns den största delen av den kulturverksamhet som medborgarna möter i sin vardag. Varje kommun beslutar om sina egna ambitionsnivåer och sina kulturpolitiska inriktningar.

Jönköpings län har 13 kommuner som organiserar sin kulturpolitik på olika sätt. De flesta kommunerna är relativt små befolkningsmässigt och har därmed också begränsade resurser för att bedriva det kulturpolitiska utvecklingsarbetet. Kommunernas politiska organisation skiljer sig åt och i flertalet kommuner behandlas kulturpolitiska frågor i samma nämnder som fritids- och utbildningspolitiska frågor.

Region Jönköpings län och kommunerna bör verka för ett närmare samarbete såväl interkommunalt som mellan kommunerna och regionen. Genom att bedriva gemensamt utvecklingsarbete med utgångspunkt i parternas kulturpolitiska prioriteringar används kommunala, regionala och statliga resurser mer effektivt.

Verksamheter som får stöd från Region Jönköpings län genom samverkansmodellen

- Smålands Musik och Teater, Region Jönköpings län
- Kultur och utveckling, Region Jönköpings län (utvecklingsverksamhet inom film, dans, bild och form, hemslojd, regionbibliotek)
- Jönköpings läns museum
- Jönköpings läns folkrörelsearkiv
- Riksteatern Jönköpings län
- Vandalorum Museum för Konst och Design

5. Samråd och samverkan

Samverkan mellan Region Jönköpings län och länets kommuner

Region Jönköpings län samverkar med länets kommuner genom processinriktat arbete i olika forum och med ett gemensamt fokus på utveckling. Samråd och samverkan inom kulturplanens prioriteringar kan också lyftas fram i internationella samarbeten, som till exempel EU-projekt. Under planperioden bör strukturer för samverkan och samarbete ytterligare stärkas och utvecklas.

Samråd mellan Region Jönköpings län och kulturlivet

Regionen har en kontinuerlig dialog med de verksamheter som får stöd genom samverkansmodellen och har regionala uppdragsbeskrivningar.

Samråd som specifikt avser den regionala kulturplanen ska ske enligt följande:

- samråd med de av regionen upprättade konst/bildningsområdesdialogerna eller motsvarande

- samråd med det fria professionella kulturlivet och intresseorganisationer
- samråd med folkbildningens organisationer
- samråd och samverkan med civilsamhället och det ideella kulturlivet
- samråd med barn och unga.

Interregional samverkan

Region Jönköpings län samverkar interregionalt inom olika projekt, processer och nätverk på både politisk nivå och mellan tjänstepersoner.

Regionsamverkan Sydsverige

Region Jönköpings län ingår i Regionsamverkan Sydsverige som är ett samarbetsorgan för Sveriges sex sydligaste regioner. Regionsamverkan Sydsverige arbetar för långsiktigt hållbar utveckling för sydsverige genom strategiskt kunskapsutbyte och främjande av interregionala och interkommunala samarbeten. I samarbetet ingår även Landstinget i Kalmar län, Regionförbundet i Kalmar län, Landstinget Blekinge, Region Blekinge, Region Skåne, Kommunförbundet Skåne, Region Kronoberg samt Region Halland.

Samverkan mellan Region Jönköpings län och staten

Regionen för dialog med det statliga samverkansrådet, som består av statliga kulturmyndigheter. Region Jönköpings län för också dialog med Statens kulturråd kring de resurser som staten fördelar i utvecklingsmedel i regionerna.

Region Jönköpings län bör under planperioden förstärka samverkan med Länsstyrelsen Jönköpings län i frågor gällande kulturmiljö, kulturarv, integration och andra gemensamma utvecklingsområden.

6. Uppföljning och utvärdering

Region Jönköpings län är i egenskap av mottagare av det statliga stödet ansvarig för uppföljning av bidragen till de regionala kulturverksamheterna. Uppföljningen ska vara ett stöd i dialogen mellan stat, län, kommuner och andra aktörer inom kulturområdet.

Uppföljning av verksamhetsinnehållet

Region Jönköpings län rapporterar årligen till Statens kulturråd via de framtagna riktlinjerna för kvantitativ och kvalitativ uppföljning. Kulturdatabasen är ett verktyg för insamling av kvantitativ data, har standardiserade kriterier för kulturstatistik och kan utgöra en plattform för att jämföra både regional och nationell statistik.

Uppföljning av medborgarperspektivet

Genom regionala undersökningar om kulturvanor får nämnden ökade insikter i medborgarnas eget kulturskapande och hur de använder sig av kulturlivet. Region

Jönköpings län genomförde 2016 i samarbete med andra regioner en omfattande kulturvaneundersökning och strävar efter att genomföra detta regelbundet. Särskilt fokus bör läggas på barns och ungas kulturvanor.

Utvärdering av kulturpolitiska effekter

De långsiktiga effekterna av den regionala kulturpolitiken kommer delvis att kunna utläsas ur de resultat som den löpande uppföljningen visar. Det kommer även att krävas ytterligare kvalificerade analyser.

Region Jönköpings län bör skaffa sig en mer samlad bild av de kulturpolitiska effekterna på längre sikt genom ett nära samarbete med kulturpolitisk och annan samhällsforskning. Man bör också analysera de regionala samhällsekonomiska effekterna av den kulturpolitik man bedriver och dess betydelse för regionens utveckling. Resultaten kan komma att återkopplas genom seminarier och dialog med medborgare och företrädare för kommuner och kulturverksamheter.

7. Implementering och revidering

Uppdragsbeskrivningar för de regionalt finansierade kulturverksamheterna inom kultursamverkansmodellen finns sedan 2016 och revideras årligen. Uppdragen följer kulturplanen och innebär ett särskilt ansvar att långsiktigt planera och agera enligt de nationella och regionala kulturpolitiska målen, den regionala utvecklingsstrategin samt kulturplanens prioriteringar. Uppdragen följs upp årligen i dialog med ansvariga politiker och tjänstepersoner från Region Jönköpings län.

Handlingsplaner ska tas fram för uppföljning av Region Jönköpings läns arbete med kulturpolitiska prioriteringar och fokusområden. Handlingsplanerna utgår från treårsperioden och revideras årligen. Handlingsplanerna utgör det huvudsakliga underlaget för den årliga revideringen av kulturplanen. Handlingsplanerna ska också innehålla en beskrivning av de ekonomiska och organisatoriska möjligheterna, för att nå de kulturpolitiska prioriteringarna.

Efter övergripande politiska beslut om planens innehåll och strategiska inriktning ska berörda verksamheter inom samverkansmodellen påbörja arbetet med att utforma handlingsplaner för kulturpolitiska prioriteringar och verksamhetsområden. Handlingsplanerna ska om så är nödvändigt, innehålla en övergripande analys av berörda prioriteringar och områden.

8. Dialogprocess inför framtagande av regional kulturplan 2018-2020

Den regionala kulturplanens framtagande har föregåtts av en rad dialoger, samtal, samråd och möten med olika aktörer i länet. Deltagande parter har varit politiker,

tjänstepersoner i region och kommuner, professionella kulturskapare, kulturintresserade föreningar, organisationer och enskilda aktörer. Utifrån viljan att bredda och stärka kulturplanens roll i länet har särskilda samtal förts med bland annat representanter från Länsstyrelsen Jönköpings län, Smålands Turism, KLYS (Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd), Jönköpings läns bildningsförbund, kulturskolor samt särskilda målgrupper såsom nyanlända och asylsökande kulturutövare och unga kulturutövare i länet. Under dialogprocessen har Region Jönköpings län även samarbetat med Ideell kulturallians som arbetar för att skapa en regional organisation för att stärka det ideella kulturlivet.

Region Jönköpings län arrangerar årligen ett regionalt kulturting, vilket i samband med framtagandet av den nya kulturplanen fokuserade på de kulturpolitiskt prioriterade områdena och hur de kan utvecklas.

Flertalet kommuner arrangerar lokala kulturting och regionala tjänstepersoner och politiker närvarar i den mån möjlighet finns. Under 2016 och 2017 har större delen av länets kommuner haft särskilda möten med ansvarig nämnd för att ge inspel till den regionala kulturplanen.

Särskilda dialoger arrangeras årligen inom konst- och bildningsområdena bild och form, dans, hemslojd och film. Den regionala biblioteksplanen har tagits fram genom dialog med länets bibliotekschefer.

Under dialogprocessen har bland annat följande framkommit som viktigt att fokusera på:

- tydliggörande av regionens och kommunernas roller
- tvärssektoriell samverkan och utveckling för att stärka kulturen
- behov av mötesplatser och samverkansmöjligheter
- digitalisering och ny teknik
- relationen landsbygd/stad och vikten av en stark kulturell infrastruktur
- delaktighet och inflytande
- vikten av kultur av, för och med barn och unga.

Remissyttranden

- Aneby kommun
- Eksjö kommun
- Folkets hus och parkers sydöstra region
- Föreningen Norden Jönköpingsdistriktet
- Gnosjö kommun
- Gislaveds kommun
- Ideell kulturallians
- Ideell kulturallians regional arbetsgrupp

- Jönköpings läns bildningsförbund
- Jönköpings läns hemslöjdsförbund
- Jönköpings kommun
- Jönköpings läns museum
- Jönköpings läns musik- och kulturskolor
- Sveriges Konstföreningar Jönköpingsdistriktet
- Konstnärernas Riksorganisation (KRO)
- Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS)
- Kristina Nero
- Liberalernas regiongrupp
- Länsstyrelsen i Jönköpings län
- Miljöpartiet
- Min(i)opera
- Nässjö kommun
- Regionbibliotek Region Jönköpings län
- Riksteatern i Jönköpings län
- SD Jönköpings län
- ShareMusic & Performing Arts
- Skådebanan i Jönköpings län
- Smålands Musik och Teater
- Socialdemokraterna
- Svenska filminstitutet
- Sverok Jönköping-Kronoberg
- Sverigefinska Riksförbundet Västra Götalands distrikt
- Tranås kommun
- Vaggeryds kommun
- Vetlanda kommun
- Värnamo kommun
- Österängens konsthall